

Giutang nga dugo sa tirano

Taho sa tawhanong katungod sa ulahing mga bulan sa pwesto ni Rodrigo Duterte

Ang Bayan | Hulyo 16, 2022

Natapos ang rehimen ni Rodrigo Duterte nga nahumud sa nagbanaw nga dugo sa gatusan ka libong biktima sa pakyas nga todo-gyera sa tirano ang katawhan. Taas kaayo ang listahan sa mga kaso sa abusadong mga sundalo ug pulis nga misukmag ug midagmal sa katawhan sa mando sa kriminal sa gubat. Sa ulahing pagbwelo sa hiwi nga gyera ni Duterte niining unang katunga sa 2022, libuan pang sibilyan ug walay-ikasukol nga mga rebolusyonaryo ang nalakip sa mga pagpanglapas sa tawhanong katungod.

Nataho sa Ang Bayan (AB) ang dili moubos sa 137 ka kaso sa lain-laing porma sa paglapas gikan Enero hangtud Hunyo 2022. Mokabat sa 5,843 ang nahimong biktima sa maong mga kaso, kung asa kapin 91% ang biktima sa mga atake sa komunidad. Adunay 166 ka biktima usab sa mga pag-aresto ug detensyon. Samtang, 40 ka indibidwal ang ekstrahudisyal nga gipatay, ug adunay pito ka lain pang nakaluwas sa pakyas nga mga pagpatay. *(Tan-awa: Talahanayan 1. Mga paglapas)*

Ulahing gipagula sa AB ang tinigum nga mga taho sa tawhanong katungod niadtong unang semana sa Disyembre 2021. Human ang nahisgutang report, nakarekord pa og napulo ka biktima sa pagpatay sulod lamang sa maong bulan. Adunay 1,560 ka residente usab sa lima ka barangay sa Palimbang, Sultan Kudarat ang pugos nga gipabakwit niadtong Disyembre 9, ug 160 usab sa Capiz ug Iloilo sa duha ka semanang militarisasyon niadtong Disyembre 14-27. Mikabat usab sa 100 ka residente ang mibakwit tungod sa pagpanganyon sa Lagonoy, Camarines Sur niadtong Disyembre 28.

Dili lang mga numero ang liboan ka biktima sa gyelang pagpanumpo ni Duterte. Matag marka sa rekord sa mga berdugo sa rehimen adunay katugbang nga pangalan sa mag-uuma, lumad, mamumuo ug uban pang naglisud ug dinaugdaug nga hut-ong ug sektor. Sa sugod pa lang, sila ang nakasinati sa pinakagrabeng atake. Gina-busalan bisan ang ilang mga singgit alang sa hustisya.

Gikan Enero hangtud Hunyo, nanguna sa listahan sa mga biktima ang mga lumad (2,206), mamumuo (2,000) ug mag-uuma (1,514). *(Tan-awa: Talahanayan 2. Ang*

Unang Katunga sa 2022		
Tipo sa Pagpanglapas	Ihap sa Kaso	Ihap sa Biktima
Forcible Evacuation And Displacement	7	4342
Food And Economic Blockade	6	1000
Arrest And Detention	36	166
Violent Dispersal Or Restriction Of Mass Actions	3	96
Threat, Harassment, Intimidation	39	88
Illegal Search And Seizure	4	85
Extrajudicial Killing	19	40
Frustrated Killing	6	8
Abduction	4	6
Violation Of The Rights Of Hors De Combat	4	4
Destruction Of Property	5	4
Torture	2	2
Physical Assault And/Or Injury	2	2
Total	137	5843

Talahanayan 1. Mga pagpanglapas

mga *Biktima*). Sunod kanila sa listahan sa mga biktima ang ilang mga kahut-ong ug tigpanalipud sa ilang kaa-yuhan gikan sa mga progresibo ug militanteng organisasyon, ug mga kritiko sa guberno. Mikabat sa 78 ang mga biktimang myembro sa mga pangmasang organisasyon sa ilalum sa Koalisyong Makabayan ug Bagong Alyansang Makabayan (Bayan).

Ang mga sad-an: ang mga mersenaryong Armed Forces of the Philippines (AFP) ug Philippine National Police (PNP), parehong mga unipormado o nakasibilyan. Ang mga pamaagi sa pagsakop sa mga komunidad, pag-akusang “terorista” nga kadugayan miresulta sa pagpatay, pagdagit, pag-aresto ug tortyur, pipila lamang sa mga nakat-onan nila gikan sa mga tigtambag- ug tiggbansay-militar sa US. Gikan sa indoktrinasyon, pondo, armas ug tinuig nga mga pagbansay, epektibo kining nahimong braso sa militar sa US sa todo-gerang kontra-insurhensiya sa nasud.

Dinaghan ang target

Niining 2022, mikabat na sa 166 ang ihap sa mga batalyong pangkombat sa AFP ug PNP, nga mas daghan kaysa milabayng tuig. Ug nanghasmag sila sa mga baryo ug komunidad. Sa panahong langkub niining report, mas daghan pa gihapon ang nabiktima gikan sa mga gitarget ng mga komunidad. Partikular dinhi ang pugos nga pagpabakwit ug dislokasyon nga nakarekord og kapin 4,340 ka biktima. Mokabat usab sa 1,000 ang biktima sa blokeyo sa pagkaon ug ekonomiya.

Ang maong mga ihap usa lamang ka hulagway sa liboan ka biktima. Partikular sa kaso sa pagblokeyo, ang narekord nga ihap sa mga biktima sa usa ka lungsod pa lang sa isla sa Mindoro. Aduna pay upat ka lungsod sa maong isla, ug usa sa Lanao del Sur ang wala nakareport sa ihap mga biktima.

Malukpanon ug paturagas ang maong mga atake, nga dayag nga walay-pagtagad sa kaayuhan sa mga bulnerableng sektor sama sa tiguwang, kababayen-an ug mga bata. Sagad, ang maong mga kalapasan adunay kakumbinang tagdugay nga okupasyon, pagpanganyon, ug pagpamomba ug istraping gikan sa ere. (*Basaha ang kalabot nga report sa [cpp.ph](#).*)

Gikan 2020, padayon nga nakarekord og labing daghang biktima sa mga atake sa komunidad, bisan ang maong kalapasan wala nakarekord sa pinakadaghang ihap sa insidente. Subay sa milabayng mga taho, ang giusang ihap sa mga biktima sa mga kaso sa pugos nga pagpabakwit ug blokeyo mikabat sa kapin 37,000 (51 ka kaso) niadtong 2020 ug kapin 23,000 (27 ka kaso) niadtong 2021. (*Tan-awa: Talahanayan 3. Tinuig nga teror*)

Mahilera usab isip atake sa komunidad ang dinaghang pagpangdakop ug pagpangpriso niadtong Hunyo 9 sa gitawag og Tinang 94. Kini ang tawag sa grupo sa mga mag-uuma ug ilang mga tigsuporta nga naglunsad

Sektor o Grupo	Ihap sa Biktima
Katutubo	2206
Mamumuo	2000
Mag-uuma	1514
Makabayan/Bayan	78
CPP-NPA-NDF	32
Uban pa	11

Talahanayan 2. Ang mga biktima

Tipo sa Pagpanglapas	2020-Unang Katunga	2020-Ikalawang Katunga	2021-Unang katunga	2021-Ikalawang Katunga	2022-Unang Katunga
Arrest And Detention	110	102	102	49	36
Threat, harassment, intimidation	0	0	0	0	39
Extrajudicial Killing	33	38	64	40	19
Forcible Evacuation And Displacement	14	6	13	13	7
Food And Economic Blockade	29	2	1	0	6
Frustrated Killing	5	5	6	6	6
Destruction Of Property	16	4	6	5	5
Violation Of The Rights Of Hors De Combat	4	3	0	0	4
Abduction	1	0	6	1	4
Illegal Search And Seizure	19	12	15	3	4
Violent Dispersal Or Restriction Of Mass Actions	2	0	0	0	3
Torture	6	9	4	5	2
Physical Assault And/Or Injury	10	14	7	5	2
Demolition	2	1	1	0	0
Curfew Implementation	2	1	0	0	0
Rape/Sexual Molestation	0	0	2	1	0
	357	233	261	205	137

Talahanayan 3. Tinuig nga teror

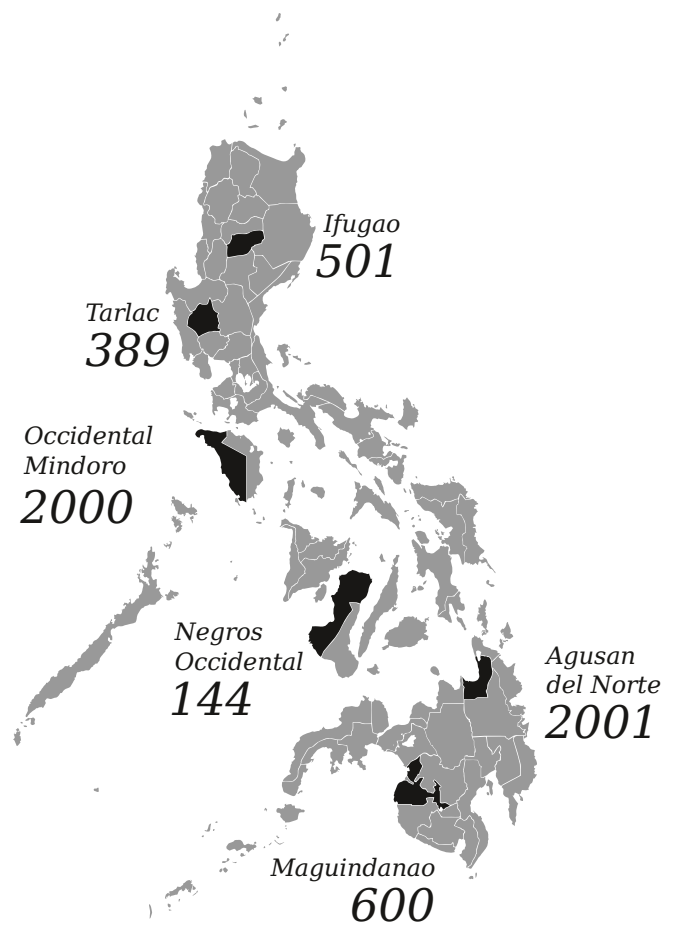
og kolektibong bungkalan sa Hacienda Tinang sa Concepcion, Tarlac. Ang maong kaso nagpadaku sa ihap sa mga biktima (166) sa pag-aresto ug detensyon kumpara sa milabayng katunga sa tuig (135), bisan pa og migamay ang ihap sa mga kaso kumpara sa parehong panahon (49 ngadto sa 31).

Gidut-an ang ubang prubinsya

Sa ulahing arangkada sa pasismo ni Duterte, matikdan ang pagdaghan sa mga biktima sa mga prubinsya sa Agusan del Norte, Occidental Mindoro, Maguindanao, Ifugao ug Tarlac. (*Tan-awa: Talahanayan 4. Gidut-ang mga prubinsya*)

Misaka usab ang ihap sa mga biktima sa Negros Occidental, nga nagtaho sa pinakadaghang kaso sa paglapas (21) sulod sa panahong langkub. Gisundan kini sa Sorsogon nga adunay 15 ka kaso, ug Metro Manila (12 ka kaso). Gikan 2020, ang ulahing naasoy nga lugar nakasinati sa makanunayong mga pagpanglapas sa tawhanong katungod.

Masulting nahimong pokus sa mga atake sa rehimen Duterte ang mga prubinsyang nahisgutan. Sa pikas bahin, mamahimong wala mataho ang grabe pa gihapong pagpanglapas sa laing prubinsya tungod sa mas limitadong mga pamaagi para mapadangat sa mga lumulupyo ang mga pagpangatake kanila. Pananglitan, gikan 2020 kanunay lakip ang Northern Samar sa adunay mga pinakadaghang nataho nga pagpanglapas. Gikan sa 78 nga kaso niadtong ulahing kwarto sa 2021 nakarekord lamang og duha ka kaso sa prubinsya. Ingonman, sagad nga unod sa mga balita ang mga panagsangka tali sa BHB ug mga sundalo ug pulis, nga timailhan sa grabeng operasyong militar sa prubinsya.

Talahanayan 4. Gidut-ang mga prubinsya

Bangis sa mga rebolusyonaryo

Tungod walay balaod sa gubat nga ginaila ug ginarespeto, mao nang mga maluugon kung makig-away ang armadong mga ginsakpan sa milabayng rehimen. Sa panahong langkub niining report, dili moubos sa 15 ka Pulang manggugubat ug lider sa Partido Komunista ng Pilipinas nga walay kapasidad nga mosukol ang gipatay sa mga elemento sa AFP ug PNP. Nahimong lakip sa hugaw nga taktika sa rehimen ang paglikida sa nadakpan nga rebolusyonaryo aron tabunan ang mga pagpanglapas sa mga lagda nga naglangkub sa mga sumasalmot sa gyera.

Lakip dinhi ang maysakit nga konsultant sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP)

nga si Pedro Codaste (Ka Gonyong) ug usa ka Pulang manggugubat nga si Ka Sandro nga nagpaayo usab. Gidadag ang duha sa gisak-an nilang balay sa Cagayan de Oro City niadtong ikatulong semana sa Enero ug pipila ka adlaw nga gitortyur. Gipalutaw sa 4th ID ang ilang mga patayng lawas sa sagbutong bahin sa Barangay Kalabugao, Impasug-ong, Bukidnon ug gipagawas nga parehong namatay sa panagsangka.

Ingon niini usab ang pamaagi sa pagpatay sa mga lider sa Partido nga silang Menandro Villanueva ug Sandra Reyes niadtong Disyembre 2021. Parehong nadakpanng buhi ang duha ka kauban, gi-

tortur ug gipatay sa gama-gamang panagsangka. Samtang, wala pa gihapon gipalutaw ang mga konsultant sa NDFP nga sina Ezequiel Daguman ug Edwin Alcid nga magkasunod nga gidagit sa managlahing prubinsya niadtong unang semana sa Enero. Usa pa ka sibilyan nga kauban ni Alcid ang gidamay sa pagdagit.

Nagkagrabeng teror sa panahon sa eleksyon

Ang eleksyon ang usa sa tataw nga yugto sa ulahing mga bulan ni Rodrigo Duterte sa poder, kung asa gikumbina sa dinagkung elektronikong pagpanglimbong ang mga atake batok sa mga pangmasang organisasyon. Napalingkod sa maong pagpanglimbong ug pagpanghasi si Marcos Jr ug si Sara Duterte nga nagpahiuli sa gikasilagang pamilyang Marcos, ug nagsiguro sa pagpabilin sa pamilya sa tiranong Duterte sa gahum. Nagdahum si Rodrigo Duterte nga maong paagi makalikay siya sa pagpaningil sa mga biktima sa iyang krimen.

Sa kinatibuk-ang rekord, gisala ang mga kasong mailang direktang lambigit sa eleksyon, nakarekord sa dili moubos sa 44 ka lain-laing kaso sa pagpanglapas sa tawhanong katungod. Pinakadaghan dinhi (24) mga kaso sa pagpanghulga, pagpamig-ot ug intimidasyon nga nakapuntirya sa mga organisador ug tigsuporta sa Makabayan. Kasumpay kini sa 77 ka kaso sa parehong mga pagpanglapas sa unang katunga sa bulan, nga nagpakita sa sustenidong atake sa mga nahisgutan. (*Tan-awa: Talahanayan 5. Teror sa Eleksyon*)

Pinakadaghan ang nahimong biktima sa Cavite, human tinibuuk nga gilambigit ni Rep. Jesus Crispin Remulla (Kalihim sa Department of Justice sa kasamtangan) sa armadong rebolusyonaryong kalihukan ang 47,000 nga misalmot sa raling pangkampanya sa Robredo-Pangilinan tandem niadtong Marso 4. Pipila ka adlaw human niini, 11 ka organisador ug myembro sa Makabayan ang giaresto sa Silang sa maong prubinsya.

Aduna usay pito ka biktima sa ekstrahudisyal nga pagpatay, ug unum ka gidagit.

Tipo sa Pagpanglapas	Ihap sa Kaso	Ihap sa Biktima
Threat, Harassment, Intimidation	24	33
Arrest And Detention	9	21
Abduction	4	6
Extrajudicial Killing	3	7
Physical Assault And/Or Injury	2	7
Illegal Search And Seizure	2	1

Talahanayan 5. Teror sa eleksyon

May mga adlaw sa pagpaningil

Bug-at nga hagit alang sa mga biktima, pamilya ug mga tigpanalipud sa tawhanong katungod nga kab-oton ang hustisya sa bangis ug hugaw nga gyera sa milabayng rehimen, ilabina nga labaw pang nahimong hiwi ang mga atake sa militar ug pulis sa katawhan ilalum sa gubyernong Marcos 2.

Unsaman kadaku ang babag, pursigido ang katawhan sa pagpanubag kang Rodrigo Duterte sa iyang mga krimen sa gubat, lakip ang iyang mga berdugong kumander ug heneral. Nagkakusog usab ang singgit sa pagpahunong sa pagpamomba ug pagpanganyon, ug pagdireher sa US sa kontra-insurhensiyang gyera sa nasud. Dugang pa, ang mga paningkamot sa katawhan alang sa hustisya ginatubag sa BHB sa pagsilot sa berdugong mga yunit sa militar ug pulis ug sa ilang mga kumander.

- www.cpp.ph
- ang.bayan@cpp.ph
- [@cpp_angbayan1](https://twitter.com/cpp_angbayan1)